

Azərbaycan vergi sisteminin modernləşdirilməsini davam etdirəcək

Vergi qoyma, vergi sisteminin gələcək inkişafı, vergilər sahəsində yeni element və metodların tətbiqi məsələləri biznes mühiti, eləcə də adi vətəndaşlar üçün həmişə aktual olub və aktual olaraq qalmaqdadır. Azərbaycan hökuməti hər il vergi sisteminin gələcək modernləşdirilməsi, vergi ödəyiciləri tərəfindən onun mənimsənilməsi məqsədilə bu istiqamətdə müəyyən addımlar atır. Vergilər nazirinin müavini Sahir Məmmədخانov "İnterfaks-Azərbaycan" agentliyinə müsahibəsində 2010-cu ildə vergi sistemində baş verəcək dəyişikliklər, eləcə də vergi siyasəti və inzibatçılığının gələcəkdə təkmilləşdirilməsi perspektivləri haqda danışıb.

- Hazırda dünya iqtisadi böhranı şəraitində bir çox ekspertlər vergi güzəştləri verməklə və vergi dərəcələrini azaltmaqla real sektorun stimullaşdırılmasının zəruriliyindən danışırlar. Gələn ildən Azərbaycanda mənfəət və digər vergilərin dərəcələri azaldılacaq, sadələşdirilmiş vergi üzrə müəyyən güzəştlər veriləcək. Vergilər Nazirliyi bu tədbirlərdən hansı effekti gözləyir?

- Məlum olduğu kimi, müstəqil Azərbaycanda ictimai-siyasi sabitliyin bərqərar edilməsi və milli iqtisadiyyatın yeni mülkiyyət münasibətləri əsasında dirçəldilməsi Azərbaycan xalqının ümummilli lideri Heydər Əliyevin xalqın təkidli tələbi ilə 1993-cü ildə respublikada siyasi hakimiyyətə qayıdışından sonra mümkün oldu. Ölkədə bütün sahələrdə, o cümlədən vergi sistemində köklü islahatların aparılması və iqtisadi artıma nail olunması məhz onun adı ilə bağlıdır. Ümummilli liderin müəyyənləşdirdiyi inkişaf strategiyasının Azərbaycan Respublikasının Prezidenti cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında uğurla davam etdirilməsi ölkədə iqtisadi islahatların daha da dərinləşməsinə, iqtisadiyyatın bütün sahələrində tərəqqinin əldə olunmasına və dövlətimizin beynəlxalq aləmdə nüfuzunun artmasına imkan yaratmışdır.

Ölkəmizdə yaranmış güclü iqtisadi potensialın, çevik və işlək mexanizmlər üzərində reallaşdırılan uğurlu fəaliyyətin nəticəsidir ki, 2008-ci ildən dünyada başlayan qlobal maliyyə böhranı Azərbaycanın makroiqtisadi inkişafının və maliyyə sabitliyinin iqtisadi əsaslarına təsir etməmiş, iqtisadiyyatın dinamik inkişafı davam etmiş, iqtisadi artım templəri qorunub saxlanmışdır. Bunun əsas səbəbi iqtisadiyyatda, o cümlədən müəssisələrin fəaliyyətində baş verə biləcək mümkün risk amillərini qabaqlayıcı rejimdə neytrallaşdırmaq üçün dövlət tərəfindən səmərəli iqtisadi siyasət tədbirlərinin həyata keçirilməsidir. Bu tədbirlərdən biri də bankların, sığorta və təkrarsığorta şirkətlərinin mənfəətinin nizamnamə kapitalının artırılmasına yönəldilmiş hissəsinin 2009-cu il yanvarın 1-dən 3 il müddətinə mənfəət vergisindən azad olunmasıdır. Bu tədbir maliyyə sektorunun inkişafının sürətləndirilməsi, bankların, sığorta şirkətlərinin ödəmə qabiliyyətinin möhkəmləndirilməsi və həmin şirkətlərin kapitallaşma səviyyəsinin artırılmasının stimullaşdırılması məqsədi daşıyır.

Eyni zamanda, Vergi Məcəlləsinə edilmiş son dəyişikliklərə əsasən, 2010-cu il yanvarın 1-dən mənfəət vergisinin dərəcəsi 22%-dən 20%-ə endirilmişdir. Qeyd edim ki, ölkədə investisiya qoyuluşlarının genişləndirilməsi və müəssisələrin istifadəsində qalan maliyyə vəsaitlərinin artırılması məqsədilə mənfəət vergisinin

dərəcəsi əvvəlki illərdə də mərhələlərlə aşağı salınaraq, 2003-2006-cı illər ərzində 27%-dən 22%-ə endirilmişdir. Ötən dövrün təcrübəsi göstərir ki, vergi dərəcələrinin azaldılması vergi yükünü aşağı salır. Eyni zamanda, müəssisələr vergi dərəcələrinin aşağı salınması nəticəsində sərəncamlarına əlavə dövriyyə vəsaitləri əldə edir və onu yenidən reinvestisiya edərək əlavə gəlirlərin və deməli, həm də əlavə vergitutma bazasının yaranmasında iştirak edirlər. Beləliklə, demək olar ki, vergi dərəcələri aşağı salınmaqla vergitutma bazası genişlənir. Bunun praktiki nəticələri isə vergi daxilolmalarında özünü göstərir. Belə ki, əvvəlki illə müqayisədə mənfəət vergisi daxilolmaları 2004-cü ildə 24,7%, 2005-ci ildə isə 59,8% artmışdır.

Gələn ildən sahibkarlıq fəaliyyətinin stimullaşdırılması və hüquqi şəxslər və fərdi sahibkarlar arasında vergi yükünün bərabərləşdirilməsi məqsədilə hüquqi şəxs yaratmadan sahibkarlıq fəaliyyətini həyata keçirən fiziki şəxslərin vergiyə cəlb edilən gəlirlərindən 20 faiz dərəcə ilə vergi tutulacaqdır. Hesab edirəm ki, bu da sahibkarlıq subyektlərinin mənafeələrinin qorunması baxımından mühüm bir dəyişiklikdir.

Digər mühüm dəyişiklik isə əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsi və maddi təminatının yaxşılaşdırılması məqsədilə dövlət başçısının rəhbərliyi ilə həyata keçirilən tədbirlərin davamı olaraq gələn ilin əvvəlindən fiziki şəxslərin gəlir vergisinin maksimal dərəcəsinin 35%-dən 30%-ə endirilməsidir.

Hazırkı qanunvericiliklə ƏDV qeydiyyatına durmaq öhdəliyi həm hüquqi, həm də fiziki şəxslər üzrə 3 aylıq dövr ərzində vergi tutulan əməliyyatların həcmi 22500 manatdan çox olduqda yaranırdısa, dəyişikliklərdən sonra bu öhdəlik ardıcıl 12 aylıq dövr ərzində əməliyyatların həcmi hüquqi şəxslərdə 150 min manat, fiziki şəxslərdə isə 90 min manatdan artıq olduqda yaranacaqdır.

Bütövlükdə bu tədbirlər iqtisadiyyatın, o cümlədən real sektorun inkişafının stimullaşdırılmasına, ölkədə əhalinin sosial müdafiəsinin gücləndirilməsinə və investisiya mühitinin əlverişliliyinin daha da artırılmasına xidmət edir.

- Vergilər Nazirliyi cari ilin mart ayında meyarların siyahısını təsdiq edib. Həmin meyarlara uyğun olaraq, sahibkarlıq subyektləri 2009-cu il dekabrın 31-dək səyyar vergi yoxlamalarının aparılmasından azad ediləblər. Bu tədbirlər nə dərəcədə effektiv olub?

- Bəli, Vergilər Nazirliyinin müvafiq əmri ilə 10 mart 2009-cu il tarixdən 31 dekabr 2009-cu il tarixinədək müəyyən fəaliyyət sahələri ilə məşğul olan vergi ödəyicilərində səyyar vergi yoxlamalarının və xronometraj metodu ilə müşahidələrin aparılması dayandırılmışdır.

Düzdür, bu addımı da dünyada mövcud olan maliyyə böhranının Azərbaycan iqtisadiyyatına mümkün təsir ehtimalının azaldılması istiqamətində həyata keçirilən qabaqlayıcı tədbirlərdən biri kimi qiymətləndirmək olar. Lakin bunun ən mühüm əhəmiyyəti, mən hesab edirəm ki, psixoloji məqamındadır. Razılaşaq ki, bu gün maliyyə böhranı ilə bağlı gedən diskussiyalar, demək olar ki, bütün gündəmi tutmuşdur. İnsanlarda müəyyən ehtiyatlanma yaranmışdır, bir çox sahibkarlar yeni sərmayə yatırımlarını və iş planlarını təxirə salır, daha aydın və güvənli bir məqamı gözləməyə üstünlük verirlər. Bu da iqtisadiyyat üçün arzuolunan hal deyil, çünki ölkədə iqtisadi aktivlik aşağı düşə bilər. Belə

məqamlarda iqtisadiyyatdakı mikrosubyektlərin, xüsusən özəl sektorun bu təsirlərdən sığortalanmasına yardım etmək, mümkün olduğu qədər sahibkarlarda gələcəyə inamı və güvənci bərpa etmək, ümumi investisiya qoyuluşunun və iqtisadi aktivliyin aşağı düşməsinin qarşısını almaq mühüm əhəmiyyət kəsb edir. Diqqət edin ki, maliyyə böhranının təsirinə az məruz qalmış və bu təsirdən daha tez çıxıb bilmiş ölkələrin bir çoxu məhz iqtisadi subyektlərin dövlət institutlarına etibar etdiyi və iqtisadi aktivliyi azaltmadığı ölkələr olmuşdur. Yəni burada sahibkarlıq subyektinin psixoloji rahatlığı önəmlidir və bu sahədə həyata keçirilən qabaqlayıcı tədbirlər də ilk növbədə məhz buna xidmət edirdi. Lakin vurğulamaq istərdim ki, mövcud imkanlarımız bizə sahibkarlıq subyektlərinin bütün əməliyyatlarına tam nəzarət imkanı verir.

- Azərbaycanda vergi inzibatchılığının sahəsində islahatlar davam etdiriləcəkmi? Əgər davam etdiriləcəksə, o zaman bu islahatlar hansı istiqamətdə aparılacaq? O cümlədən elektron audit sistemi ilə bağlı hansı gözləntilər var və onun üstünlüyü nədədir?

- Dövlət başçısı cənab İlham Əliyevin rəhbərliyi altında ölkənin bütün sahələrində davam edən dirçəliş və tərəqqi Azərbaycanda müasir vergi sisteminin formalaşdırılması istiqamətində həyata keçirilən islahatların davamlı və ardıcıl olmasını ön plana çəkir. Vergi sisteminin inkişafı üzrə yeni mərhələ "Azərbaycan Respublikasında vergi inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi Dövlət Proqramı (2005-2007-ci illər)"nin ölkə Prezidentinin 12 sentyabr 2005-ci il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilməsindən sonra başlanılmışdır. 2005-2007-ci illər ərzində Dövlət Proqramının uğurla icrası nəticəsində Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sisteminin istifadəsinə başlandı, həmçinin ƏDV-nin depozit hesabı, elektron bəyannamə sistemi tətbiq olundu, regionlarda kompüter terminalları yaradıldı, "195" telefon məlumat xidmətinin əhatə dairəsi genişləndirildi və digər mühüm layihələr reallaşdırıldı.

Vergi sistemində 2009-cu ilin əvvəlindən etibarən "Vergi qanunvericiliyi və inzibatchılığının təkmilləşdirilməsi üzrə 2009-2012-ci illər üçün Strateji Plan" həyata keçirilir. Bu plan qarşdakı 3 ildə vergi sistemində yeni keyfiyyət dəyişikliklərinin aparılmasını nəzərdə tutur. Məsələn, həmin Strateji Planı uyğun olaraq, bu il Vergi Məcəlləsinə müvafiq dəyişikliklər edilməklə ƏDV sahəsində vergi inzibatchılığının daha da müasirləşdirilməsi məqsədilə 2010-cu il yanvarın 1-dən etibarən elektron vergi hesab-fakturalarının tətbiqinə başlanılacaqdır.

Gələcəkdə nağd hesablaşmaların aparılması üzərində nəzarət tədbirlərinin gücləndirilməsi məqsədilə vergi ödəyicilərinin nəzarət-kassa aparatlarında elektron məsafədən ötürmə qurğularının quraşdırılmasını nəzərdə tutan layihəni reallaşdırmaq niyyətindəyik. Bunun nəticəsində nağd hesablaşmalar barədə məlumatların operativ şəkildə vergi orqanlarının məlumat bazasına ötürülməsi vergi nəzarətinin səmərəliliyinin və vergi ödəyicilərinin fəaliyyətində şəffaflığın daha da artırılmasına imkan verəcəkdir.

Bundan başqa, Strateji Planı əsasən vergi nəzarətinin daha da müasirləşdirilməsinin növbəti mərhələsi kimi "Elektron audit" sisteminin tətbiq edilməsi qarşıya əsas vəzifələrdən biri kimi qoyulmuşdur. Hazırda bu sistemin tətbiqi ilə əlaqədar beynəlxalq təcrübə öyrənilir və vergi orqanlarının daxili

imkanları qiymətləndirilir. Eyni zamanda, elektron audit sisteminin tətbiqinə dair Avropa İttifaqının Tvinning proqramı çərçivəsində iki il müddətini əhatə edəcək xüsusi layihənin həyata keçirilməsi məqsədilə hazırlıq işləri aparılır.

- Dövlət büdcəsinə vergi daxilolmaları, ilk növbədə, qeyri-neft sektorundan daxilolmalarla bağlı indiki vəziyyət necədir?

- Azərbaycanda ölkə rəhbərliyinin həyata keçirdiyi uğurlu iqtisadi siyasət və preventiv (qabaqlayıcı) tədbirlər nəticəsində iqtisadiyyatımız yüksək dayanıqlıq göstərmişdir. 2009-cu ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində Vergilər Nazirliyinin xətti ilə dövlət büdcəsinə alınan vergi daxilolmaları ÜDM-in 11,0%-ni, ümumi büdcə gəlirlərinin 35,5%-ni təşkil edir. Həmin dövrdə qeyri-neft sektoru üzrə vergi daxilolmaları 2008-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 0,7 faiz çoxdur.

Hasilatın Pay Bölgüsü Sazişləri çərçivəsində fəaliyyət göstərən xarici subpodratçılar istisna olmaqla, qeyri-neft sektorunun digər vergi ödəyicilərindən (Azərbaycanın milli vergi qanunvericiliyi ilə fəaliyyət göstərən) 2009-cu ilin yanvar-sentyabr ayları ərzində vergi daxilolmaları 2008-ci ilin müvafiq dövrünə nisbətən 7,7% çoxdur. Nəticədə qeyri-neft sektorunun vergi daxilolmalarının sektor üzrə ÜDM-də xüsusi çəkisi 2008-ci ildəki 15,6 faizdən 2009-cu ilin yanvar-sentyabr ayları üzrə 16,1 faizə qədər yüksəlmişdir.

Vergi daxilolmalarının sahəvi strukturu da deyilənləri təsdiq edir. Məsələn, sözügedən dövrdə daxilolmalar əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə sənayedə 29,9 faiz, xidmət sahəsində 18,9 faiz, tikinti sektorunda 16 faiz artıq olmuşdur. Göründüyü kimi, qeyri-neft sektoru iqtisadi artım dinamizmini saxlamaqdadır.

- 2008-ci ilin yanvarından tətbiq olunan "bir pəncərə" sistemi nə dərəcədə effektiv olub?

- Ölkədə biznes mühitinin əlverişliliyinin daha da artırılması və biznesə başlama prosedurlarının sadələşdirilməsi üçün zəruri tədbirlərin görülməsi məqsədi ilə ölkə Prezidenti cənab İlham Əliyevin imzaladığı müvafiq fərman və sərəncamların icrası olaraq, 2008-ci ilin əvvəlindən sahibkarlıq fəaliyyəti subyektlərinin "bir pəncərə" prinsipi üzrə dövlət qeydiyyatı sistemi tətbiq olunur. Qeydiyyatın "bir pəncərə" prinsipi üzrə aparılması sahibkarlıq sektoruna marağın güclənməsinə və biznesin inkişafına təkan vermişdir. Digər tərəfdən, "bir pəncərə" sisteminin tətbiqi investisiya mühitini daha da yaxşılaşdırmış, sahibkarların dövlət qurumlarından asılılığını azaltmış, uzunmüddətli qeydiyyat prosedurlarını ləğv etmiş və sadələşdirmişdir.

Müqayisə üçün qeyd edim ki, 2008-ci ildə qeydiyyata alınmış kommərsiya hüquqi şəxslərin sayı 2007-ci ilə nisbətən 30 faiz artıq olmuşdur. 2008-ci ildə 44000-dən artıq sahibkarlıq subyekti, o cümlədən 6471 kommərsiya hüquqi şəxsi vergi orqanlarında dövlət qeydiyyatına alınmışdır. 2009-cu ilin 9 ayı ərzində "bir pəncərə" prinsipi ilə 33692 sahibkarlıq subyekti qeydiyyata alınmışdır ki, bunun da 11,4 faizini kommərsiya hüquqi şəxslər təşkil edir. Dünya Bankının və Beynəlxalq Maliyyə Korporasiyasının hazırladığı "Doing Business-2009" hesabatı biznes mühitinin yaxşılaşdırılması istiqamətində Azərbaycan Respublikasının əldə etdiyi nailiyyətləri bir daha aydın və parlaq şəkildə əks etdirir.

- Vergilər Nazirliyi 2008-ci ildən daha bir yenilik - ƏDV üzrə depozit hesabı tətbiq etməyə başlayıb. Bu sistemin tətbiqi dövlət büdcəsinə ƏDV üzrə

daxilolmalara, eləcə də bu vergi vasitəsilə maliyyə firıldaqçılığına qarşı nəzarətin gücləndirilməsinə necə təsir göstərib?

- ƏDV-nin depozit hesabının tətbiqi, əlbəttə ki, ilk növbədə, vergi orqanlarının nəzarət mexanizmlərinin təkmilləşdirilməsinə yönəli bir inzibatçılıq tədbiridir. Bu sistem vergi orqanları üçün geniş bir informasiya bazası rolunu oynayır. Bu sahədə həyata keçirilən islahatlar vergi inzibatçılığını sadələşdirmək və təkmilləşdirməklə vergi ödəyicilərinin inzibatçılıq xərclərinin azaldılmasına yönəlmişdir. Qeyd etmək istərdim ki, ƏDV-nin depozit hesabının tətbiqi ilə iqtisadiyyatda ƏDV-nin ödənilməsindən yayınmaya və ƏDV-nin əvəzləşdirilməsi üzrə qeyri-qanuni hallara qarşı yeni və olduqca səmərəli mexanizmin tətbiqi edilməsinə nail olunmuşdur. 2008-ci ilin nəticələrinin təhlili göstərir ki, ƏDV üzrə qanunvericiliyə əməl olunması sahəsində vergi inzibatçılığı və vergi nəzarətinin gücləndirilməsi nəticəsində bu vergi növü üzrə vergi daxilolmaları 2007-ci illə müqayisədə 76,3 faiz artmışdır. Həmçinin, 2009-cu ilin yanvar-sentyabr aylarında ƏDV daxilolmaları 2007-ci ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 74,8 faiz artmışdır.

- Azərbaycan vergi sisteminin Avropa Birliyində tətbiq olunan standartlar səviyyəsinə integrasiyasını öz məqsədlərindən biri kimi müəyyən edib. Bu siyasətin əsas istiqamətləri hansılardır?

- Milli iqtisadi inkişaf strategiyasına uyğun olaraq, son illər vergi sisteminin təkmilləşdirilməsi, vergi xidmətinin müasir Avropa standartlarına uyğunlaşdırılması sahəsində əhəmiyyətli işlər görülmüş, vergi qanunvericiliyi və vergi inzibatçılığının müasir tələblər baxımından qurulmasında bir sıra nailiyyətlər əldə edilmişdir. Bu tədbirlərin davamı olaraq, Avropa İttifaqı ilə Azərbaycan Respublikası arasındakı Qonşuluq Siyasəti çərçivəsində qəbul olunmuş Fəaliyyət Planında bir çox sahələrin, o cümlədən Azərbaycanda vergi sisteminin inkişaf istiqamətlərinin Avropa İttifaqının vergi harmonizasiya siyasətinə və vergi qanunvericiliyində ümumi qəbul olunmuş standartlara uyğunlaşdırılması mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Ölkənin dinamik iqtisadi inkişafı, eyni zamanda Avropa və Qərb yönümlü münasibətlərin qurulması mərhələsində vergi qanunvericiliyinin daha da təkmilləşdirilməsinə, vergi sistemini daha səmərəli tənzimləyən və vergilər sahəsində Avropa İttifaqının apardığı integrasiya siyasətinə əlverişli imkan yaradan vergi qanunvericiliyinin formalaşdırılmasına zərurət yaranmışdır. Bununla əlaqədar, "Vergi qanunvericiliyi və inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi üzrə 2009-2012-ci illər üçün Strateji Plan"da və digər sənədlərdə Azərbaycan Respublikasının vergi qanunvericiliyinin Avropa İttifaqının vergi qanunvericiliyinin tələblərinə uyğunlaşdırılması istiqamətində tədbirlərin həyata keçirilməsi nəzərdə tutulmuşdur.

Bu məqsədlə hazırda vergi orqanları da vergi inzibatçılığı və vergi nəzarətinin təkmilləşdirilməsi, vergi xidmətinin daha da təkmilləşdirilməsi sahəsində Avropa İttifaqının təcrübəsini təhlil edir və ölkəmizdə onun tətbiqi imkanlarını araşdırırlar. Vergi qanunvericiliyinin və inzibatçılığının təkmilləşdirilməsi ilə bağlı Vergi Məcəlləsinə dəyişikliklər edilərkən qabaqcıl ölkələrin, o cümlədən Avropa ölkələrinin təcrübələrindən geniş istifadə olunur.

- Vergilər Nazirliyi vergi borcu olanların sayının və dövlət büdcəsinə vergi borclarının ümumi həcmnin azaldılması üçün nə kimi tədbirlər görür?

- Vergi borclarının məcburi alınması üçün kifayət qədər səmərəli bir mexanizm qurulub. Vergi borclarının azaldılması, borcu olan ödəyicilərin sayının aşağı salınması istiqamətində son dövrlərdə mühüm irəliləyiş əldə olunub. Biz bu sahədə də informasiya texnologiyalarının tətbiqinə ciddi önəm veririk.

2006-cı ildən başlayaraq Avtomatlaşdırılmış Vergi İnformasiya Sisteminin tətbiqi, bütün sahələrdə olduğu kimi, vergi borclarının məcburi alınması işinin təkmilləşdirilməsi sahəsində də böyük rol oynamışdır. Bu məqsədlə borclu vergi ödəyicilərinə bildirişlərin və sərəncamların avtomatik hazırlanması işi daha effektiv olmuşdur. Bununla yanaşı, 10-dan çox kommərsiya bankında olan bank hesablarına sərəncamların elektron formada göndərilməsi və geri qaytarılması işi həyata keçirilməkdədir.

Göstərilənlərlə yanaşı, vergi borclarının artmasının qarşısını almaq və vergi ödəyicilərinin hüquqlarını genişləndirmək məqsədilə vergi qanunvericiliyində mühüm dəyişikliklər edilmişdir. Vergi Məcəlləsinə edilmiş dəyişikliyə görə, gələnlərdən başlayaraq vergi borclarına görə faizlərin vergi ödənişlərinə münasibətdə bütün ötmüş müddətə, ancaq bir ildən çox olmamaq şərti ilə tətbiq edilməsi nəzərdə tutulur. Bununla əlaqədar qeyd edirəm ki, vergilərin vaxtında ödənilməsinə görə vergi ödəyicilərinə uzun müddət faizlər hesablanır ki, bu da onların vergi borclarının həcmnin artmasına və nəticə etibarilə onsuz da ağır olan maliyyə vəziyyətlərinin daha da pisləşməsinə səbəb olur. Bu dəyişiklik vergilərin vaxtında ödənilməsinə görə faizlərin hesablanması müddətini 1 il ilə məhdudlaşdırılmasına xidmət edir ki, bu da vergi ödəyicilərinin maliyyə vəziyyətinin daha da pisləşməsinin qarşısının alınması məqsədini güdür.

- Vergi ödəyiciləri və vergi orqanları arasında qarşılıqlı münasibətlər necə qurulub?

- Bilirsinizmi, ötən əsrin 90-cı illərinə kimi dövlət-sahibkar və vergi münasibətlərinin mövcud olmadığı bir ölkədə qısa bir zaman içində ideal münasibətlərin formalaşacağını gözləmək düzgün olmazdı. Buna görə də hər şeyə müqayisədə baxılmalıdır. Bu münasibətlər 10 il əvvəl necə idi, 5 il əvvəl necə idi, 2 il əvvəl necə idi və indi necədir? Və dəyişən dinamikanı, sözün əsl mənasında, müsbət dəyişiklikləri görməmək mümkün deyil. Tədricən ictimai fikirdə vergilərə münasibət, onun ictimai həyatımızda oynadığı rol barədə təsəvvürlər dəyişir.

İnkişaf etmiş ölkələrə diqqət yetirsəniz, insanların vergilərə, onun ödənilməsinə, qanunlara riayət edilməsinə olan münasibətinin nə dərəcədə əhəmiyyətli rol oynadığını görə bilərsiniz. Təəccüblü deyil ki, inkişaf etmiş ölkələrin sırası vətəndaşlarının öz ölkəsinin büdcəsinə vergi ödəməsindən qürur hissi keçirməsi həmin dövlətlərdə adi haldır. Yəni başlıcası cəmiyyətdə, insanların şüurunda bu dəyişikliyə nail olmaqdır. Biz də buna çalışırıq, buna doğru addımlar atırıq.

Dövlət vergi orqanlarının başlıca vəzifəsi vergi ödəyiciləri tərəfindən vergilərin düzgün hesablanması və hesablanmış vergilərin tam və vaxtında dövlət büdcəsinə köçürülməsinə nəzarəti həyata keçirməkdir. Bu prosesin normal axarı o halda mümkündür ki, vergi ödəyicilərində yüksək vergi mədəniyyəti

formalaşdırılsın. Biz buna nail olmaq üçün mümkün olan bütün mütərəqqi üsullardan və vasitələrdən istifadə edirik. Onların məlumat əldə etmə imkanlarını artırırıq, geniş təbliğat kampaniyalarından istifadə edirik, vergi ödəyicilərinin hüquqlarının müdafiəsi üçün addımlar atırıq, hətta orta təhsil müəssisələrində belə, vergilərə dair dərslərin keçirilməsinə nail olmuşuq.

Fikrimi bununla bitirmək istədim ki, bizim məqsədimiz vergi orqanları ilə vergi ödəyiciləri arasında münasibətlərin partnyorluq, tərəfdaşlıq və etibarlılıq əsaslarında qurulmasıdır. Çünki vətəndaşın dövlətə olan sevgisi məhz bu əsaslarda qurulan münasibətlər üzərindədir.